

Brojevi kao vrsta reči

Srpski jezik za 5. razred | Podsetnik za učenike i roditelje

Brojevi kao vrsta reči označavaju količinu, redosled ili skup bića. Matematička vrednost nije jedino važna: u jeziku treba prepoznati vrstu broja, pravilan oblik i slaganje sa imenicom.

Glavni brojevi

Glavni brojevi odgovaraju na pitanje koliko: jedan, dva, pet, dvadeset. Brojevi jedan, dva, tri i četiri menjaju oblik u većoj meri, dok su mnogi viši brojevi nepromenljivi. Uz jedan imenica je u jednini, uz dva, tri i četiri koristi se odgovarajući oblik male množine, a uz pet i više genitiv množine: jedan učenik, dva učenika, pet učenika.

Redni brojevi

Redni brojevi odgovaraju na pitanje koji po redu: prvi, drugi, peti. Menjaju se kao pridevi i slažu sa imenicom u rodu, broju i padežu. Kada se pišu arapskim ciframa, iza njih stoji tačka: 5. razred, 21. vek. Tačka se ne dodaje kada iza broja već stoji drugi pravopisni znak koji je zamenjuje u konkretnom zapisu.

Zbirni brojevi

Zbirni brojevi označavaju skup mladih bića ili skup osoba različitog pola: dvoje dece, troje učenika u značenju mešovite grupe. Treba razlikovati zbirni broj dvoje od brojne imenice dvojica, koja označava dve muške osobe. Izbor zavisi od imenice i značenja.

Brojne imenice

Oblici dvojica, trojica i četvorica nazivaju se brojnim imenicama na -ica i upotrebljavaju se za muške osobe. Uz njih imenica stoji u genitivu množine: dvojica učenika. Za ženske osobe koristi se dve učenice, a za mešovitu grupu može se reći dvoje učenika kada kontekst to podržava.

Pisanje složenih brojeva

Višečlani glavni i redni brojevi pišu se odvojeno: dvadeset pet, dvadeset peti. U cifarskom zapisu redni broj dobija tačku: 25. Datumi i naslovi traže dodatnu pažnju, ali u osnovnoj gramatičkoj analizi najvažnije je razlikovati količinu od redosleda i pravilno pročitati zapis.

Analiza u rečenici

Broj treba izdvojiti zajedno sa imenicom uz koju stoji, odrediti vrstu i objasniti značenje. Kod rednih brojeva navode se rod, broj i padež po slaganju sa imenicom. Roditelj može da traži promenu jedne sintagme: prvi dan, prvog dana, prvom danu. Tako se vidi da redni broj funkcioniše poput prideva.

Brojevi kao vrsta reči

Srpski jezik za 5. razred | Grupa A | 45 minuta | 40 bodova

Ime i prezime: _____

Grupa A

Datum: _____

Svaki zadatak nosi 4 boda. Prikaži postupak i piši čitko.

1. Odredi vrstu brojeva u sintagmama pet knjiga, peti razred i petoro dece. (4 boda)

Postupak i odgovor: _____

2. Dopuni pravilno: jedan učenik, dva _____, pet _____. (4 boda)

Postupak i odgovor: _____

3. Prepiši ciframa: peti razred i dvadeset prvi vek. (4 boda)

Postupak i odgovor: _____

4. Prepiši rečima: 24 učenika i 24. učenik. (4 boda)

Postupak i odgovor: _____

5. Odredi rod, broj i padež rednog broja u „sa trećom grupom“. (4 boda)

Postupak i odgovor: _____

Brojevi kao vrsta reči

Srpski jezik za 5. razred | Grupa A | nastavak

6. Izaberi pravilno: dvojica učenika / dvojica učenice. (4 boda)

Postupak i odgovor: _____

7. Napiši zbirni broj uz imenicu deca za količinu 3. (4 boda)

Postupak i odgovor: _____

8. Ispravi pisanje: dvadesetpet knjiga; dvadesetpeti učenik. (4 boda)

Postupak i odgovor: _____

9. U rečenici „Dvoje učenika stiglo je na treće mesto“ odredi vrste brojeva. (4 boda)

Postupak i odgovor: _____

10. Napiši rečenicu sa glavnim brojem i drugu sa rednim brojem zapisanim cifrom. (4 boda)

Postupak i odgovor: _____

Osvojeno: ____ / 40 Šta treba još vežbati: _____

Brojevi kao vrsta reči

Srpski jezik za 5. razred | Grupa B | 45 minuta | 40 bodova

Ime i prezime: _____

Grupa B

Datum: _____

Svaki zadatak nosi 4 boda. Prikaži postupak i piši čitko.

1. Odredi vrstu brojeva u sintagmama sedam dana, sedmi dan i sedmore jarića. (4 boda)

Postupak i odgovor: _____

2. Dopuni pravilno: jedna knjiga, tri _____, šest _____. (4 boda)

Postupak i odgovor: _____

3. Prepiši ciframa: šesti razred i dvadeset drugi vek. (4 boda)

Postupak i odgovor: _____

4. Prepiši rečima: 32 učenika i 32. učenik. (4 boda)

Postupak i odgovor: _____

5. Odredi rod, broj i padež rednog broja u „o drugom poglavlju“. (4 boda)

Postupak i odgovor: _____

Brojevi kao vrsta reči

Srpski jezik za 5. razred | Grupa B | nastavak

6. Izaberi pravilno: trojica dečaka / trojica devojčice. (4 boda)

Postupak i odgovor: _____

7. Napiši zbirni broj uz imenicu deca za količinu 4. (4 boda)

Postupak i odgovor: _____

8. Ispravi pisanje: tridesetdva dana; tridesetdrugi dan. (4 boda)

Postupak i odgovor: _____

9. U rečenici „Troje dece osvojilo je drugo mesto“ odredi vrste brojeva. (4 boda)

Postupak i odgovor: _____

10. Napiši rečenicu sa zbirnim brojem i drugu sa rednim brojem zapisanim cifrom. (4 boda)

Postupak i odgovor: _____

Osvojeno: ____ / 40 Šta treba još vežbati: _____

Brojevi kao vrsta reči

Srpski jezik za 5. razred | Rešenja i bodovanje – grupa A

Br.	Rešenje i smernica za bodovanje
1	Pet glavni; peti redni; petoro zbirni.
2	Dva učenika; pet učenika.
3	5. razred; 21. vek.
4	Dvadeset četiri učenika; dvadeset četvrti učenik.
5	Ženski rod, jednina, instrumental.
6	Dvojica učenika.
7	Troje dece.
8	Dvadeset pet knjiga; dvadeset peti učenik.
9	Dvoje je zbirni, treće je redni broj.
10	Prihvatiti pravilne i smislene rečenice.

Svaki zadatak nosi do 4 boda: tačan postupak, rezultat i jasno objašnjenje dele bodove prema zahtevu. Rezultat je putokaz za vežbanje, a ne školska ocena. Prihvatiti drugačije formulisane, ali tačne otvorene odgovore.

Brojevi kao vrsta reči

Srpski jezik za 5. razred | Rešenja i bodovanje – grupa B

Br.	Rešenje i smernica za bodovanje
1	Sedam glavni; sedmi redni; sedmoro zbirni.
2	Tri knjige; šest knjiga.
3	6. razred; 22. vek.
4	Trideset dva učenika; trideset drugi učenik.
5	Muški/srednji oblik prema imenici poglavlje: srednji rod, jednina, lokativ.
6	Trojica dečaka.
7	Četvoro dece.
8	Trideset dva dana; trideset drugi dan.
9	Troje je zbirni, drugo je redni broj.
10	Prihvatiti pravilne i smislene rečenice.

Svaki zadatak nosi do 4 boda: tačan postupak, rezultat i jasno objašnjenje dele bodove prema zahtevu. Rezultat je putokaz za vežbanje, a ne školska ocena. Prihvatiti drugačije formulisane, ali tačne otvorene odgovore.